

Akkujen ja paristojen keräysjärjestelmän olisi oltava valmiina ja toiminnassa jo vuoden kuluttua. Kiire tulee, sillä tuottajavastuuta koskevaa kansallista lainsäädäntöä vasta valmistellaan.

ELINA SAARINEN

EU:n uusi akku- ja paristodirektiivi on saatava kansalliseen lainsäädäntöön 26. syyskuuta 2008 mennessä. Aikataulu on todella tiukka, sillä samassa ajassa olisi luotava myös toimiva keräys- ja kierrätysjärjestelmä, määriteltävä vastuulliset tuottajat, perustettava todennäköisesti myös tuottajayhteisö ja sovitettava raportoinnista, jätevirran hallinnasta ja kustannusten jakamisperusteista.

Kenen vastuulla on järjestelmän organisointi?

Keräysjärjestelmän suunnittelua on vaikeuttanut kansallisen lainsäädännön keskeneräisyyden lisäksi se, että ei ole olemassa yhtä tiettyä vastuutahoa, joka lähtisi rakentamaan järjestelmää ja tavoittamaan tuottajia.

Järjestösektorilla tuottajia löytyy ainakin Teknologiateollisuuden, Teknisen kaupan liiton, Elinkeinoelämän keskusliiton, Suomen Kaupan liiton ja ICT-tuottajaosuuskunnan alaisuudesta.

Tuottajiksi voidaan laskea paitsi virtalähteiden maahantuojat, myös sellaisten laitteiden, joissa on sisällä virtalähde, esimerkiksi kellojen ja lelujen. Osittain tuottajavastuu menee päällekkäin sähkö- ja elektroniikkaromun tuottajavastuujärjestelmän kanssa.

”Direktiivi koskee huomattavaa määrää tuottajia, joista osa ei varmasti edes tiedä olevansa tuottaja. Yritysvastuusta tiedottaminen on erittäin haastavaa”, pohtii Teknologiateollisuus ry:n projektipäällikkö Peter Malmström.

Alan toimijat ovat käyneet alustavia keskusteluja direktiivin pohjalta, mutta moni kysymys ratkeaa vasta kansallisen asetuksen myötä.

”Tämä ei ole helpoimpia tilanteita: lainsäädännön sisällöt ovat yhä suhteellisen auki, ja aika lasketaan kuukausissa”, kommentoi Teknisen kaupan liiton paristo- ja akkujaoston johtaja Heikki Ojanperä.

Luonnos hallituksen esitykseksi akku- ja paristodirektiivistä oli lausuntokierroksella kesän ja alkusyksyn aikana. Neuvotteleva virkamies Klaus Pfister kertoo, että lausuntokierroksella

Elina Saarinen

Keräysjärjestelmän rakentamisessa tulee kiire

tuli ilmi eriäviä näkemyksiä ja eräitä lisäselvitystarpeita luonnostekstiin.

Lausuntokierros toi esiin kipukohtia

”Niiden selvittely vie oman aikansa, mutta tavoitteena on, että ehdotus hallituksen esityk-

seksi voitaisiin esitellä valtioneuvostossa ennen joulua ja hyväksyttäisiin eduskunnassa keväällä. Näin alan toimijoille jäisi puolisen vuotta aikaa reagoida uudistuksen yksityiskohtiin. Päälinjat ovat kuitenkin olleet selvillä jo pitkään: tuottajavastuuseen mennään”, Pfister sanoo.

Yksi keskustelua herättänyt yksityiskohta on kuntien rooli paristojen ja akkujen vastaanotta-

Paristojen hinta uhkaa nousta, jos niiden keräys- ja kierrätyslogistiikkaa ei onnistuta rakentamaan kustannustehokkaasti. Keräysjärjestelmän olisi oltava valmis jo alle vuoden kuluttua.

jana. Kunnat eivät ole direktiivin tarkoitettuja tuottajia, mutta käytännössä akkuja ja paristoja päätyy kuntien vastaanottopisteisiin esimerkiksi väärin lajiteltuna tai luonnosta siivottuna.

Kuntien rooli yhä avoinna

Kuntaliitto painottaa lausunnossaan, että kuntien vastaanottopisteisiin päätyneet paristot ja akut tulisi voida toimittaa tuottajien kustannuksella asianmukaisiin käsittelypisteisiin. Tuottajien tulisi vastata myös paristojen ja akkujen lajittelusta ja varastoinnista aiheutuvista kustannuksista.

”Lausunnoilla ollut versio lähti siitä, että jos kunta ottaisi paristoja ja akkuja vastaan, se pääsisi niistä eroon viemällä ne tuottajien vastaanottopisteisiin. Jää nähtäväksi, miten tämä ratkeaa”, Pfister sanoo.

Keräyspiste jokaiseen myyntipisteeseen?

Toinen kiistakysymys koskee tuottajanvastuuseen tulevien maahantuojien ja jakelijoiden välistä vastuujakoa. Direktiivi ja kansallinen esitys lähtevät siitä, että kuluttajien pitäisi saada palauttaa käytetyt akut ja paristot takaisin niiden myyntipisteisiin. Esityksen mukaan paristojen ja akkujen vastaanotto pelkästään sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanottopisteissä ei riitä, sillä direktiivi tähtää tätä paljon tiheimmän verkoston luomiseen kytkemällä myyntipisteet siihen tiiviisti mukaan.

”Direktiivi ohjaa kirjaimellisesti perustamaan keräyspisteitä myyntipisteeseen, ei niiden välittömään läheisyyteen”, Pfister tarkentaa.

Suurissa kauppakeskuksissa kuluttajia voitaisiin Pfisterin mukaan aivan hyvin pyrkiä ohjaamaan palauttamaan käytetyt paristot keskitettyyn keräyspisteeseen, joka sijaitisi vaikkapa pullonpalautusautomaatin lähellä,

mutta sen lisäksi myös jokaisessa paristoja myyvässä myyntipisteessä olisi otettava vastaan sinne tuodut paristot ja akut.

”Nämä ovat kuitenkin sellaisia käytännön järjestelyjä, joista ei ole tarpeen säätää”, Pfister huomauttaa.

Keräyslogistiikka voi nostaa pariston hintaa

Elinkeinoelämän keskusliitto toivoo luonnosesityksen lausunnossaan, että paristoja ja akkuja myyville kauppoille säädettäisiin mahdollisuus suoran vastaanoton lisäksi osoittaa kuluttajille myös jokin muu vastaanottopiste.

Keskitetyt vastaanottopisteet helpottaisivat myös paristojen lajittelua sekä kuljetusta.

”Uhkana on, että esimerkiksi kunnat tai muut romujen vastaanottajat toimittavat keräämänsä käytöstä poistettavat akut ja paristot

lähimpään kioskiin tai kauppaan”, EK:n lausunnossa todetaan.

Heikki Ojanperä huomauttaa, että myyntipisteitä on tuhansia, tuottajia vähän. Näiden välisen keräyslogistiikan järjestäminen on vaikeaa.

”Ympäristökuormitus ei todellakaan vähenne, jos tuottajat lähtevät pakettiautoilla kiertämään kaikkia Suomen myyntipisteitä paristoja keräten. Kaiken lisäksi se on kallista, mikä lopulta nostaisi kuluttajan maksamaa pariston hintaa”, hän sanoo.

Ojanperän mukaan järkevämpää olisi, että paristojen jakelijat eli myyntipisteet toimittaisivat keräämänsä akut ja paristot omalla kustannuksellaan keskitettyihin keräyspisteisiin, joista tuottajat sitten ne noutaisivat.

Enemmän paristoja talteen

Tiheän keräyspisteverkoston avulla halutaan saada talteen huomattavasti aiempaa enemmän käytettyjä paristoja ja akkuja. Tällä hetkellä niiden talteenotosta ei ole tarkkoja tietoja, mutta arvion mukaan ainoastaan viitisentoista prosenttia saadaan pois kaatopaikoilta.

Akku- ja paristodirektiivi asettaa tavoitteeksi, että vuonna 2012 neljännes kaikista käytetyistä akuista ja paristoista saataisiin kierrätykseen. Vuonna 2016 tavoite nousee 45 prosenttiin.

Tiheän keräysverkoston avulla halutaan tehdä käytettyjen paristojen palauttaminen kuluttajille mahdollisimman helpoksi.

